

RECENZJA:

Stefan Dippel: O księgarzach, którzy przeminęli.

Wrocław, Ossolineum 1976 325 s. + tabl.

Praca Stefana Dippla ma charakter pamiętnika.

Autor przedstawia działalność księgarzy, a jednocześnie wydawców na terenie Polski rozdzielonej zaborami w okresie XIX i pierwszej poł. XX wieku aż do lat 50-tych Polski Ludowej. Ukazuje trudne warunki pracy tych ludzi ograniczane przez ucisk, cenzurę i różne zakazy władz zaborczych oraz ich patriotyczną postawę. Mimo represji i prześladowań, ludzie ci potajemną sprzedaż dzieł zakazanych uważali za swój patriotyczny obowiązek.

Na tle działalności większych i mniejszych firm wydawniczych autor ukazał własną, ponad trzydziestoletnią działalność jako księgarza i wydawcy. Zapoczątkował ją w księgarni rodziców w Sosnowcu w roku 1916, następnie usamodzielniał się w Poznaniu. W czasie okupacji hitlerowskiej prowadził tajną oficynę w Warszawie.

Stefan Dippel na kartach swej książki przedstawił szeroką panoramę postaci - znanych księgarzy i wydawców, jak Trzaska oraz rodziny Gebethnerów, Wolffów, Arctów, także przybliżył pamięci czytelników, wielu zapomnianych, którzy również wnieśli swój wkład w rozwój polskiego księgarstwa. Praca księgarzy nie ograniczała się bowiem tylko do handlu książką, obejmowała jej wydawanie, sprzedaż antykwaryczną oraz udostępnianie w wypożyczalniach zwanych czytelniami. Autor zwrócił też uwagę na istnienie Związku Księgarzy Polskich na terenach objętych zaborami, podległego Zarządowi Głównemu w Warszawie. W 1917 r. Zarząd Główny zwołał w Lublinie I Zjazd Księgarzy Polskich. W r. 1950 Koło Warszawskie ZKP, z okazji jubileuszu pracy wieloletnich swoich pracowników, urządziło małą uro-

czystość na której autor omawianej pracy znalazł się wśród obchodzących 50-lecie pracy w zawodzie.

W książce, której głównym zadaniem było ukazanie pracy księgarzy, autor opiera się nie tylko na własnych wspomnieniach, korzysta także z innych dostępnych źródeł. Uzupełnieniem opracowania są liczne indeksy, m.in. księgarzy - ofiar wojny, zestawienia własnych wydawnictw, firm księgarskich i t.p. W formie materiału ilustracyjnego autor zamieścił portrety księgarzy, wydawców, pracowników różnych księgarni, a także sygnety wielu firm wydawniczych.

Prezentowane wydawnictwo stanowi cenny wkład do historii polskiego księgarstwa.

Zofia Milaniuk

RECENZJA:

R.S. Gilarewski: Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo.

Tendencje rozwoju i nauczania. Tłum. z ros. W-wa, PAN Ośrodek Informacji Naukowej. 1976 251 s. + 2 tab.

Jedną z nowszych pozycji szkoleniowych wydanych przez Ośrodek Informacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk jest praca Gilarewskiego przedstawiająca wyniki badań nad kierunkami i tendencjami rozwoju bibliotekoznawstwa i informacji naukowej.

Poruszając zagadnienia współczesnego nauczania obu tych dyscyplin, autor oparł się przede wszystkim na analizie treści podręczników oraz uaktualnionych materiałach szkoleniowych, danych, nie ulegających stosunkowo szybkim zmianom. W załącznikach wiele miejsca poświęcił wykazowi książek analizowanych m.in. od strony językowej, wg rodzajów wydawnictw i dyscyplin, a także od strony ich treści.